

ЖЫЦЦЁ Ў ВАРШАВЕ

ІНФАРМАТАР

У нашым горадзе вы можаце атрымаць інфармацыю ў:

- Гарадскім пункце інфармацыі для замежнікаў па адрасе вул. Ягелонская 54 (пл. Hallera), тэл. +48224432949
- Аددзелах службы рэзідэнтаў раённых аддзяленняў,
- Раённых аддзяленнях службы па пытаннях жыхарства,
- Цэнтрах сацыяльнай дапамогі.

На вуліцы Ягелонскай, 54 (плошча Hallera) таксама ёсць **Мультикультурны цэнтр [Centrum Wielokulturowe]**, якім кіруюць няўрадавыя арганізацыі. <https://centrumwielokulturowe.waw.pl/kontakt/>, тэлефон: +48 22 648 11 11

Абодва цэнтры праводзяць бясплатныя кансультацыі (юрыдычныя, прафесійныя, псіхалагічныя - таксама на беларускай мове), урокі польскай мовы і даюць інфармацыю. Цэнтры таксама арганізуюць культурніцкія, адукацыйныя і інтэграцыйныя мерапрыемствы. Асноўнымі напрамкамі іх дзейнасці з'яўляюцца актывізацыя, інфармацыя, культура і адукацыя.

Акрамя таго, у Варшаве працуе шэраг няўрадавых арганізацый, якія між іншым прадстаўляюць юрыдычныя і інтэграцыйныя парады для замежнікаў, напрыклад:

- Фонд „Беларускі дом” (вул. Вейска 13/3), тэл. 533 250 306
- Цэнтр Беларускай Салідарнасці (Мазавецка 12), тэл. 722 722 500.
- Фонд „Наш выбар” (вул. Заменхофа 1), тэл. 22 258 40 18
- Фонд “Ocalenie” (вул. Круча 6/14А), тэл. 22 828 04 50
- Фонд “Polskie Forum Migracyjne” (вул. Шпітальна 5/14), тэл. 692 913 993
- Хельсінскі фонд правой чалавека [Fundacja Praw Człowieka] (вул. Згода 11), тэл. 22 556 44 40
- Асацыяцыя прававога ўмяшальніцтва [Stowarzyszenie Interwencji Prawnej] (вул. Седмягродзка 5/51), тэл. 22 621 51 65
- Фонд “для Самаліі” (вул. Брацка 18/63) тэл. 22 658 04 87
- „La Strada” Фонд супраць гандлю людзьмі і рабства (тэлефон даверу: +48 22 628 99 99 - дапамога, парада)

Гарадскі кантакт-цэнтр Варшава 19 115 працуе кругласутачна / без выходных

www.warszawa19115.pl

Нумар Варшавы 19115

kontakt@um.waw.pl

19115 (аплачваецца ў адпаведнасці з тарыфам аператара, які тэлефануе)

- прадастаўляе інфармацыю, звязаную з функцыянаваннем горада - у т.л. грамадскі транспарт, афіцыйныя працэдурны, культурныя і спартыўныя мерапрыемствы;
- прымае паведамленні аб збоях, пашкоджанні гарадской інфраструктуры, ідэі на конт зманаў у горадзе.

НУМАР ДАПАМОГІ 112

Еўрапейскі нумар экстранай дапамогі. Пры неабходнасці аператар можа пераклучыць вас на падраздзяленне Дзяржаўнай пажарнай службы, паліцыі альбо Дзяржаўнай медыцынскай ратавальнай службы.

Пад 112 трэба паведамляць пра наступнае:

- раптоўная пагроза жыццю і здароўю, у тым ліку акт гвалту;
- раптоўная пагроза навакольнаму асяроддзю або маёмасці і ў выпадку пагрозы грамадскай бяспекі і парадку.

Вы таксама можаце адразу патэлефанаваць у канкрэтную службу і паведаміць пра выпадак, якім яна займаецца:

ПАЛІЦЫЯ 112 И 997

- напад, гвалт, крадзеж, узломы
- дарожна-транспартныя здарэнні
- парушэнне бяспекі і парадку

ХУТКАЯ ДАПАМОГА 999

- раптоўная пагроза жыццю і здароўю

ДЗЯРЖАЎНАЯ ПАЖАРНАЯ СЛУЖБА 998

- пажар, стыхійнае бедства
- ліквідацыя мясцовых пагроз
- спецыялізаваныя выратавальныя аперацыі

ГРАДСКАЯ АХОВА 986

- парушэнне парадку ў грамадскіх месцах
- няправільная паркоўка
- нецвярозыя людзі, бамжы
- пакінутае смецце, шкода маёмасці
- кінутыя і небяспечныя жывёлы.

БЮРО ЗНАХОДАК МУНІЦЫПАЛІТЭТУ СТ.Г. ВАРШАВЫ

вул. Дзельна (Dzielna) 15, 01-029 Варшава,
тэл.: 22 443 29 61, 22 443 29 62, 22 443 29 68,
мэйл: rzeczyznalezione@um.Варшава.pl

Лепш за ўсё перамяшчацца па Варшаве на грамадскім транспарце - гэта хуткі і недарагі спосаб. Вы можаце выбраць аўтобусы, трамваі і метро. Хуткі прыгарадны цягнік дае эфектыўны доступ да цэнтра горада для жыхароў прыгарадаў і найбуйнейшых цэнтраў агламерацыі.

Інфармацыя пра расклад руху грамадскага транспарту:

- тэл. 19 115 (с мабільнага 22 19 115)
- www.wtp.waw.pl

jakdojade

Графікі руху ў рэальным часе і інфармацыя пра грамадскі транспарт у Варшаве даступныя на сайце www.jakdojade.pl і ў аплікацыі **Jakdojade**.

БІЛЕТЫ

Варшава падзелена на гарадскую зону „1” (у межах горада) і прыгарадную зону „2”.

Кошты выбраных квіткоў у зоне 1:

- 75-хвілінны білет: звычайны - 4,40 злотых, ільготны - 2,20 злотых
- Штодзённы білет у адной зоне (сапраўдны 24 гадзіны): звычайны - 15,00 злотых, ільготны - 7,50 злотых

Цэны на выбраныя квіткі ў зонах 1 і 2:

- Білет на 20 хвілін - 3,40 злотых, ільготны - 1,70 злотых
- 90-хвілінны білет - 7,00 злотых, ільготны білет - 3,50 злотых
- Штодзённы білет (сапраўдны 24 гадзіны): звычайны - 26,00 злотых, ільготны - 13,00 злотых
- Білет на выхадныя: звычайны - 24,00 злотых, ільготны - 12,00 злотых

Білеты павінны быць скасаваныя адразу пасля пасадкі ў аўтобусе ці трамваі. У метро валідатары размешчаны ля брамак, якія вядуць да платформаў і каля пад'ёмнікаў на платформах.

Набытыя квіткі даюць права на неабмежаваную колькасць паездак на працягу часу, пазначаным на білеце ад моманту яго скасавання.

Дзе купіць?

Білеты на грамадскі транспарт можна набыць:

- у пунктах ZTM,
- у выбраных кіёсках с прэсай,
- на пошце,
- білетныя аўтаматы, дзе можна плаціць наяўнымі і карткамі (таксама ў большасці транспартных сродкаў),
- у Інтэрнэце - з дапамогай мабільнага тэлефона.

БІЛЕТЫ АНЛАЙН

Набыццё білета з дапамогай мабільнага тэлефона з выкарыстаннем мабільных прылажэнняў, якія прадстаўляюцца наступнымі кампаніямі: **moBilet**, **mPay**, **SkyCash** і **jakdojade.pl**.

Такім чынам, вы можаце атрымаць часовыя білеты на адзіночны трансфер, дзённыя, 3-дзённыя і выходныя.

ДАДАТКОВАЯ ІНФАРМАЦЫЯ

- Багаж і жывёліна перавозыцца бясплатна.
- За праезд на грамадскім транспарце без сапраўднага білета прадугледжаны штраф у памеры 266 злотых. У выпадку прызначэння вышэйзгаданага штрафа можна заплаціць на месцы - заўсёды патрабуецца пацверджанне аплаты. Сума збору можа быць зменшана на 30% пры ўмове, што яна будзе выплачана не пазней, чым на працягу 7 дзён з даты выдачы запыту.
- Людзі старэйшыя за 70 гадоў (на падставе пасведчання асобы з фатаграфіяй з указаннем даты нараджэння) і дзеці да 30 верасня года, калі ім споўнілася 7 гадоў, маюць права на бясплатны праезд.
- Дзеці і падлеткі ва ўзросце да 16 гадоў і студэнты ва ўзросце да 26 гадоў, якія маюць сапраўдную міжнародную пасведчанне ISIC (International Student Identity Card), маюць права падарожнічаць са зніжкай 50% на падставе пасведчання асобы з фатаграфіяй, якая паказвае дату нараджэння.
- Забараняецца паліць у транспартных сродках варшаўскага грамадскага транспарту, на прыпынках і на станцыях метро, карыстанне т.зв. электроннай цыгарэтай, спажыванне алкагольных напояў і любых іншых напояў і прадуктаў харчавання, якія могуць забрудзіць іншых пасажыраў, транспартны сродак альбо інфраструктуру.

КАНТРОЛЬ БІЛЕТАЎ МОЖА АЖЫЦЦЯЎЛЯЦЦА АД МОМАНТУ ЎВАХОДА ПАСАЖЫРА Ў ТРАНСПАРТНЫ СРОДАК АЛЬБО Ў ЗОНУ КВІТКОЎ У МЕТРО.

Пасажыр абавязаны праверыць / актываваць білет спачатку пасля ўвахода ў транспартны сродак альбо ў зону квіткаў на метро, калі ў яго няма дакумента, які дае права на бясплатны праезд. Калі ў вас няма правэранага / актываванага білета, вам давядзецца заплаціць штраф. Кантралёр мае права патрабаваць прад'яўленне дакумента, які падцвярджае асобу ўладальніка, і / або дакумента, які дае права на карыстанне льготамі на праезд, калі пасажыр карыстаецца зніжкай.

ГРАДСКІЯ РОВАРЫ

Вы можаце ўзяць іх у арэнду з адной з 400 станцый самаабслугоўвання. Вы можаце карыстацца роварамі кругласутачна. Больш інфармацыі на www.rowery.um.warszawa.pl; www.mapa.um.warszawa.pl.

ТАКСІ

У Варшаве працуе каля 30 розных карпарацый таксі. Лепш патэлефанаваць да таксі па тэлефоне альбо праз смс, яно прыбудзе на працягу 5-10 хвілін.

У ліцэнзаваным варшаўскім таксі ёсць:

- правільная маркіроўка, гэта значыць жоўтая і чырвоная паласа (у колерах Варшавы), з бакавым нумарам таксі, пад якім павінен быць герб сталіцы Варшавы,
- галаграмная наліпка з нумарам ліцэнзіі і рэгістрацыйным нумарам транспартнага сродку павінна знаходзіцца ў правым верхнім куце ветравога шкла аўтамабіля
- унутры транспартнага сродку павінен быць ідэнтыфікатар з галаграмай, фотаздымкам кіроўцы і яго іменем і прозвішчам, а таксама таксометр, які паказвае бягучы тарыф і аплату,
- у левым верхнім кутку акна задніх правых дзверэй павінна быць двухбаковая таблічка, якая паведамляе пра цану за 1 км у тарыфнай зоне I.

У ВАРШАВЕ ЁСЦЬ ДЗВЕ ЗОНЫ ТАКСІ, МЕЖЫ ЯКІХ ПАЗНАЧАНЫ ЗНАКАМІ.

Максімальныя тарыфы дзейнічаюць у Варшаве. Напрыклад:

- 8,00 злотых – першапачатковая аплата, улічваючы месца ў таксі і плату за першы ўчастак дарогі.
- 3,00 злотых - плата за 1 км дарогі па першым тарыфе (1) - дзейнічае ў будні з 6.00-22.00.

ПІ ВАРШАЎСКУЮ ВАДУ З-ПАД КРАНА

Вада, якая падаецца варшаўскім гідравузлом ва ўсе будынкi Варшавы, прыдатная для піцця проста з-пад крана. Аднак нам варта ўжываць толькі халодную ваду. Выкарыстоўвайце цёплую ў бытавых мэтах - мыццё, пранне, уборка і г. д. Пасля ўключэння вады вам трэба пачакаць каля 30 секунд, перш чым наліваць пітную ваду. Якасць вады ў рацэ добрая і пастаянна кантралюецца даследчыкамі з лабараторыі MPWiK. Падрабязныя вынікі аналізаў размешчаны на сайце MPWiK.

ІНТЭРНЭТ

У Варшаве вы можаце скарыстацца бясплатнай гарадской сеткай гарачых кропак. Кропкі бесправаднага доступу ў Інтэрнэт пазначаны сіняй дошкай з надпісам „HOT SPOT UM-Варшава”, альбо ў выпадку помнікаў - карычневай.

ЧЫСТАЯ ВАРШАВА

У Варшаве існуе сістэма збору камунальных адходаў, падзеленая на 5 фракцый: папера, металы і пластык, шкло, біялагічныя і змешаныя адходы.

НЕ ЗАБУДЗЬЦЕСЯ ЗАРЭГІСТРАВАЦЦА:

- не пазней за 30 дзён вашага прыбыцця да месца часовага знаходжання ў Польшчу - калі вы будзеце знаходзіцца ў Польшчы больш за 3 месяцы і вы з'яўляецеся грамадзянінам дзяржавы-члена Еўрапейскага саюза (ЕС) альбо членам сям'і такога замежніка,
- не пазней, чым на 4-ы дзень прыбыцця ў месца часовага знаходжання ў Польшчы - калі вы будзеце знаходзіцца ў Польшчы больш за 30 дзён і не належыце да вышэйзгаданай групы.

КАЛІ ВЫ ЗАРЭГІСТРУЕЦЕСЯ Ў ПОЛЬШЧЫ НА ПРАЦЯГУ 30 ДЗЁН, ВЫ АЎТАМАТЫЧНА АТРЫМАЕЦЕ НУМАР PESEL. ЯГО ВАЛОДАННЕ ДАЗВАЛЯЕ КАРЫСТАЦЦА АМАЛЬ УСІМІ ПАСЛУГАМІ ПОЛЬСКАЙ АДМІНІСТРАЦЫІ І ПРАВАМІ ГРАМАДЗЯНСКАГА ЗАКАНАДАЎСТВА..

Рэгістрацыя (прапіска) адбываецца ў Аддзяленнях Упраўлення Адміністрацыі і Грамадзянскіх спраў у раёнах.

Вы можаце ўрэгуляваць пытанне, звярнуўшыся да Аддзел абслугоўвання жыхароў (WOM).

АДРАСЫ WOM У РАЁНАХ:

- Bemowo: bemowo.waw.pl, вул. Powstańców Śląskich 70, тэл. 22 443 76 44
- Białołęka: bialoleka.waw.pl, вул. Modlińska 197, тэл. 22 443 84 00
- Bielany: bielany.waw.pl, вул. S. Żeromskiego 29, тэл. 22 443 47 00
- Mokotów: mokotow.waw.pl, вул. Rakowiecka 25/27, тэл. 22 443 65 00, 22 443 65 01, вул. Wiktorska 91a, тэл. 22 443 65 02, 22 443 65 03
- Ochota: urządochota.waw.pl, вул. Grójecka 17a, тэл. 22 578 35 00
- Praga-Południe: pragapld.waw.pl, вул. Grochowska 274, тэл. 22 443 51 57
- Praga-Północ: praga-pn.waw.pl, вул. ks. I. Kłopotowskiego 15, тэл. 22 443 79 00
- Rembertów: rembertow.waw.pl, al. gen. A. Chruściela „Montera” 28, тэл. 22 443 38 89
- Śródmieście: srodmiescie.warszawa.pl, вул. Nowogrodzka 43, тэл. 22 443 91 00, 22 443 91 07
- Targówek: targowek.waw.pl, вул. L. Kondratowicza 20, тэл. 22 443 87 27
- Ursus: ursus.warszawa.pl, pl. Czerwca 1976 r. nr 1, тэл. 22 443 60 00
- Ursynów: ursynow.pl, al. Komisji Edukacji Narodowej 61, тэл. 22 443 71 00, 22 443 72 00
- Wawer: wawer.warszawa.pl, вул. Żegańska 1, тэл. 22 443 70 00
- Wesoła: wesola.waw.pl, вул. W. Raczkiewicza 33, тэл. 22 443 40 00
- Wilanów: wilanow.pl, вул. F. Klimczaka 2, тэл. 22 443 50 69
- Włochy: ud-wlochy.waw.pl, al. Krakowska 257, тэл. 22 443 44 44
- Wola: wola.waw.pl, al. Solidarności 90, тэл. 22 443 58 00
- Żoliborz: zoliborz.org.pl, вул. J. Słowackiego 6/8, тэл. 22 443 90 00

Передача замежнага пасведчання аб сямейным становішчы (пасведчанне аб нараджэнні, пасведчанне аб шлюбе, пасведчанне аб смерці) у рэестр сямейных спраў адбываецца па месцы рэгістрацыі Сталічнага горада Варшавы ЗАГС, аддзел знешнегандлёвага гандлю, вул. Тытуса Халубінскага (Tytusa Chałubińskiego) 8. Акрамя падачы адпаведнай заявы на месцы, вы будзеце плаціць пошліну за транскрыпцыю замежнага пасведчання аб сямейным стане.

Рэгістрацыя транспартных сродкаў замежнікамі адбываецца ў аддзяленні адміністрацыі і грамадзянскіх спраў, вул. Леона Кручкоўскага (Leona Kruczkowskiego) 2, тэл. 22 443 29 00.

Сацыяльная дапамога - гэта падтрымка людзей і сем'яў, якія знаходзяцца ў цяжкай жыццёвай сітуацыі. Сфера сацыяльнай дапамогі вельмі вялікая - ад неадкладнай дапамогі, напрыклад, фінансавай ці юрыдычнай, да забеспячэння сродкамі для існавання людзям, якія не могуць сябе забяспечыць.

У Варшаве цэнтры сацыяльнай дапамогі (OPS) выконваюць свае задачы ў асобных гарадскіх раёнах. Калі вы апынуліся ў цяжкай жыццёвай сітуацыі, звярніцеся ў адпаведную ўстанову сацыяльнага страхавання ў адпаведнасці з раёнам, у якім вы жывяце, для атрымання інфармацыі аб тым, якую падтрымку вы можаце атрымаць у вашай сітуацыі.

ПРАВЫ НА ЛЬГОТЫ І НА САЦЫЯЛЬНУЮ ДАПАМОГУ НАЛЕЖАЦЬ:

- замежнікам, якія пражываюць і знаходзяцца на тэрыторыі Рэспублікі Польшча:
 - а) на падставе дазволу на пастаяннае пражыванне, дазволу на жыхарства доўгатэрміновага жыхара Еўрапейскага саюза, дазволу на часовае пражыванне, выданага з мэтай уз'яднання сям'і ў сувязі з прадастаўленнем яму статуса бежанца альбо ў сувязі з прадастаўленнем яму дадатковай абароны альбо дазволу на жыхарства доўгатэрміновага жыхара ЕС, прадастаўлены іншай дзяржавай-членам Еўрапейскага Саюза альбо ў сувязі з атрыманнем статуса бежанца або дадатковай абароны ў Рэспубліцы Польшча,
 - б) у сувязі з атрыманнем дазволу на знаходжанне ў Рэспубліцы Польшча па гуманітарных прычынах альбо дазволу на дазволенае знаходжанне - у выглядзе прытулку, харчавання, неабходнай вопраткі і канкрэтнай выгады;
- грамадзянам дзяржаў-членаў Еўрапейскага саюза, Еўрапейскай асацыяцыі свабоднага гандлю (ЕАСТ), якія пражываюць і пражываюць на тэрыторыі Рэспублікі Польшча - удзельнікі Пагаднення аб Еўрапейскай эканамічнай прасторы альбо Швейцарскай Канфедэрацыі і члены іх сем'яў у значэнні права на жыхарства альбо права пастаяннага пражывання тэрыторыя Рэспублікі Польшча.

АДРАСЫ ЦЭНТРАЎ САЦЫЯЛЬНАЙ ДАПАМОГІ:

- OPS Bemowo, вул. Rozłogi 10, 01-310 Варшава, тэл. 22 48 71 300, sekretariat@opsbemowo.waw.pl
- OPS Białołęka, вул. Marywilska 44 C, 03-042 Варшава, тэл. 22 614 70 00, sekretariat@opsbialoleka.waw.pl
- OPS Bielany, вул. Przybyszewskiego 80/82, 01-824 Варшава, тэл. 22 568 91 00, sekretariat@opsbielany.waw.pl
- OPS Mokotów, вул. Falęcka 10, 02-545 Варшава, тэл. 22 849 44 66, sekretariat@opsmokotow.pl
- OPS Ochota, вул. Przemyska 11, 02-361 Варшава, тэл. 22 822 11 24, osrodek@opsochota.waw.pl,
- OPS Praga-Południe, вул. Wiatraczna 11, 04-366 Варшава, тэл. 22 277 33 00, sekretariat@ops-pragapoludnie.pl

- OPS Praga-Północ, вул. Szymanowskiego 6/ 61, 03-477 Варшава, тэл. 22 511 24 00, sekretariat@opspragapolnoc.waw.pl
- OPS Rembertów, вул. Plutonowych 10, 04-404 Варшава, тэл. 22 673 54 12, sekretariat@opsrembertow.waw.pl
- CPS Śródmieście, вул. Konwiktorska 3/5, 00-217 Варшава, тэл. 22 277 41 02, sekretariatcps@um.Варшава.pl
- OPS Targówek, вул. św. Wincentego 87, 03-291 Варшава, тэл. 22 277 02 00, ops.tar@ops-targowek.waw.pl
- OPS Ursus, вул. Plac Czerwca 1976 r. 1, 02-495 Варшава, тэл. 22 277 34 40, sekretariat@ops-ursus.pl
- OPS Ursynów, ul Cybisa 7, 02-784 Варшава, тэл. 22 544 12 00; sekretariat@ops-ursynow.pl
- OPS Wawer, вул. Włókiennicza 54, 04-974 Варшава, тэл. 22 277 36 00, sekretariat.opswawer@um.Варшава.pl
- OPS Wesoła, 1 Praskiego Pułku 21, 05-075 Варшава, тэл. 22 773 44 12, e-mail: sekretariat@opswesola.waw.pl
- OPS Wilanów, вул. Przychyłkowa 27a, 02-968 Варшава, тэл. 22 648 22 26, wilanow@ops.waw.pl
- OPS Włochy, вул. Czereśniowa 35, 02-457 Варшава, тэл. 22 863 91 75, kancelaria@opswlochy.waw.pl
- OPS Wola, вул. Bema 91, 01-233 Варшава, тэл. 22 571 50 00; sekretariat@ops-wola.waw.pl
- OPS Żoliborz, вул. Dembińskiego 3, 01-644 Варшава, тэл. 22 569 28 00, zolops@ops-zoliborz.waw.pl

**УСЕ ЗАМЕЖНІКІ, ЯКІЯ МАЮЦЬ ПРАВА ПРАЦАВАЦЬ У ПОЛЬШЧЫ АЛЬБО
ВЫЗВАЛЯЮЦА АД АБАВЯЗКУ МЕЦЬ ДАЗВОЛ НА ПРАЦУ, КАЛІ ЯНЫ
ПРАЖЫВАЮЦЬ НА ТЭРЫТОРЫІ РЭСПУБЛІКІ ПОЛЬШЧА НА ПРАЦЯГУ
ЛЪГОТНАГА ПЕРЫЯДУ, У ЯКІМ ЯНЫ АТРЫМЛІВАЮЦЬ І КАРЫСТАЮЦА
ЎСІМІ ЛЪГОТАМІ, МАЮЦЬ ПРАВА НА ДОСТУП ДА ВЫПЛАТАЎ СЕМ'ЯМ
І ДАПАМОГУ НА ЎТРЫМАННЕ, А ТАКСАМА ЛЪГОТЫ НА ДОБРЫ СТАРТ.
ЗАКАНАДАЎЧЫЯ ЎМОВЫ, ЯКІЯ РЭГУЛЮЮЦЬ ПРАДАСТАЎЛЕННЕ ПРАВОЎ
НА ЛЪГОТЫ.**

ВЫШЭЙ ПЕРАЛІЧАНЫЯ ВЫПЛАТЫ НАЛЕЖАЦЬ ЗАМЕЖНІКАМ:

- да якіх прымяняюцца палажэнні аб каардынацыі сістэм сацыяльнага забеспячэння,
- калі гэта вынікае з двухбаковых міжнародных пагадненняў аб абавязковым для Польшчы сацыяльным забеспячэнні,
- знаходжанне ў Польшчы на падставе дазволу на часовае пражыванне
- знаходжанне на тэрыторыі Рэспублікі Польшча на падставе дазволу на пастаяннае пражыванне, дазволу на пражыванне доўгатэрміновага жыхара Еўрапейскага саюза, дазволу на часовае пражыванне з мэтай

- працаўладкаванне ў прафесію, якая патрабуе высокай кваліфікацыі, альбо ў сувязі з атрыманнем статусу бежанца або дадатковай абароны ў Рэспубліцы Польшча, калі яны жывуць у Польшчы з членамі сям’і
- уладальнікі пасведчання на жыхарства з анатацыяй „доступ на рынак працы”, калі яны пражываюць у Польшчы з членамі сям’і, за выключэннем грамадзян трэціх краін, якія атрымалі дазвол на працу на тэрыторыі дзяржавы-члена на тэрмін, які не перавышае паўгода, грамадзяне трэціх краін, якія прыняты на вучобу і грамадзяне трэціх краін, якія маюць права працаваць на падставе візы.

Заяўкі на прадастаўленне вышэйзгаданых льгот прадстаўляюцца ў раённую ўправу (аддзелы па сацыяльных пытаннях і ахове здароўя / дапамогі), кампетэнтную па месцы жыхарства. Заяўкі на загрузку і спіс неабходных дакументаў можна знайсці ў інфармацыйных аркушах па індывідуальных ільготах па адрасе <https://warszawa19115.pl/szukasz-informacji/sprawy-spoleczne-i-zdrowotne>.

У адпаведнасці з Праграмай **500plus** бацькі і апекуны дзяцей ва ўзросце **да 18 гадоў** аказваецца дапамога ў памеры **500 злотых** за месяц для дзіцяці.

ДОБРЫ СТАРТ

Праграма «На добры старт» прадастаўляецца бацькам і фактычным апекунам дзяцей, якія вучацца з першага класа пачатковай школы і да дасягнення ім паўналецця. Калі дзіця па спаўненню **18 гадоў**, працягвае вучыцца, дапамога выплачваецца гэтаму чалавеку **да 20 гадоў**, а ў выпадку навучэнцаў, якія маюць пасведчанне аб інваліднасці, **да 24 гадоў**. Гэтая льгота выплачваецца адзін раз у год у сувязі з пачаткам навучальнага года ў памеры **300 злотых**.

Польская сістэма аховы здароўя заснавана на страхавой мадэлі. Гэта азначае, што вы павінны мець медыцынскую страхоўку, каб атрымаць медыцынскую дапамогу (у тым ліку ў бальнічным аддзяленні) і пазбегнуць рахункаў за лячэнне. З гэтага правіла існуе некалькі выключэнняў (напрыклад, уладальнікі Карты паляка могуць атрымаць першую дапамогу бясплатна).

Усе страхавальнікі ў рамках Нацыянальнага фонду здароўя [NFZ]:

- падлягаюць абавязковаму медыцынскаму страхаванню (напрыклад, работнік, чалавек, які вядзе бізнес, пенсіянер, беспрацоўны);
- з'яўляюцца членамі сям'і застрахованай асобы і быў зарэгістраваны на страхаванне.

У некаторых выпадках статус члена сям'і вызваляе вас ад абавязковага медыцынскага страхавання. Прыклад: студэнт ва ўзросце да 26 гадоў павінен быць зарэгістраваны на медыцынскае страхаванне толькі ў тым выпадку, калі ён не можа быць зарэгістраваны ў якасці члена сям'і.

Плацельшчык вашага ўзносу на медыцынскае страхаванне паведамляе вам пра страхаванне. Плацельшчыкам узносаў можа быць, напрыклад:

- працадаўца - у выпадку працаўніка,
- школа - у выпадку навучэнца,
- служба занятасці - у выпадку беспрацоўнага.

Если вы занимаетесь индивидуальной трудовой деятельностью, вы должны самостоятельно подать заявление на страхование на случай болезни. Плательщик подает заявление в Управление социального страхования (ZUS).

Вы можаце добраахвотна застрахаваць сябе і членаў сям'і за асобную плату. Адпраўце заяву ў лакальнае аддзяленне Нацыянальнага фонду аховы здароўя, якое з'яўляецца ўласцівым згодна з месцам вашага пражывання, альбо ў адно з рэгіянальных аддзяленняў.

Больш інфармацыі пра абавязковае страхаванне можна знайсці на сайце ZUS: <https://www.zus.pl/pracujacy/ubezpieczenie-zdrowotne-w-polsce/zasady-podlegania-ubezpieczeniu-zdrowotnemu/ubezpieczenie-obowiazkowe>.

Вы таксама можаце скарыстацца паслугамі страхавой кампаніі, але не забудзьцеся ўважліва прачытаць умовы абранага вамі страхавога пакета.

ДЗЕЦІ ДА 3 ГАДОЎ – ЯСЛІ

Яслі арганізуюць догляд за дзецьмі ва ўзросце ад 20 тыдняў да 3 гадоў да 10 гадзін у дзень, і гэты час можа быць прадоўжаны па просьбе бацькоў. Некаторыя дзіцячыя сады не ствараюць дзіцячыя групы і прымаюць дзяцей пасля 1 года.

Варшава прапануе больш за 14 500 бясплатных месцаў для догляду за дзецьмі ва ўзросце да 3 гадоў. Каб скарыстацца клопатам пра дзяцей, які прапануе горад, вы павінны жыць у Варшаве, і дзіця павінна пацвердзіць усе абавязковыя прышчэпкі. Адрасы садкоў, дзе ў цяперашні час ёсць вольныя месцы, апублікаваны на сайце www.zlobki.waw.pl/aktualnosci/.

ДЗЕЦІ АД 3 ДА 6 ГАДОЎ - ДАШКОЛЬНАЯ АДУКАЦЫЯ

Садок наведваюць дзеці ад 3 да 6 гадоў, а ў асабліва абгрунтаваных выпадках пасля 2,5 гадоў. Дзеці 6 гадовыя павінны абавязкова наведваць дашкольную падрыхтоўку (так званая «нулёўка»).

Набор у яслі, дзіцячыя сады і першыя класы ў пачатковых школах пачынаецца на мяжы лютага і сакавіка кожнага года і ажыццяўляецца з выкарыстаннем электроннай сістэмы. Кіраўнік прымае рашэнне аб прыёме дзіцяці на працягу навучальнага года. У некаторых варшаўскіх школах былі адкрыты першыя падрыхтоўчыя аддзяленні, у якіх удзельнічалі студэнты, якія прыязджаюць з-за мяжы і не валодаюць польскай мовай альбо не ведаюць яе ў дастатковай ступені, каб вучыцца ў вуні.

Інфармацыя пра ўмовы, правілы і крытэрыі набору апублікаваная на сайце Упраўлення адукацыі горада Варшавы: <http://www.edukacja.warszawa.pl/dla-uczni-a-i-rodzica/rekrutacja>. Ёсць таксама інфармацыя, якая пастаянна абнаўляецца, пра месцы ў дзіцячых садках і першых класах пачатковых школ.

Абавязковая адукацыя ў Польшчы датычыць дзяцей ад 7 да 18 гадоў. Усе неабходныя мерапрыемствы, звязаныя з наведваннем дзецьмі школы, з'яўляюцца абавязкам бацькоў, у тым ліку абавязак зарэгістраваць дзіця ў школе, забяспечыць магчымасць рэгулярнага ўдзелу ў занятках, але і стварыць належныя ўмовы для хатняга навучання.

З 7 ГАДОЎ - ПАЧАТКОВАЯ ШКОЛА

Кожнаму дзіцяці гарантавана месца ў школе раёна - у адпаведнасці з месцам пражывання на падставе заявы бацькоў, якая падаецца дырэктару школы. Да заявы дадаецца дэкларацыя па месцы жыхарства бацькоў і дзіцяці. Бацькі могуць таксама падаць заяўку на паступленне дзіцяці ў іншую школу, акрамя ўчастковай школы, тады паступленне залежыць ад рашэння дырэктара дадзенай школы альбо вынікаў набору - у выпадку падачы заявы на месца ў І клас.

Васьмігадовая пачатковая школа падзелена на два этапы навучання, уключаючы: I - III і IV - VIII класы. На першым этапе: у I - III класах для дзяцей 7-9 гадоў прадугледжана дашкольная адукацыя.

Уцяперашні час па просьбе бацькоў (законных апекуноў) 6-гадовае дзіця таксама можа пачаць навучанне ў пачатковай школе, калі яно наведвала дашкольную адукацыю ў навучальным годзе, які папярэднічаў навучальнаму году, у якім ён пачне пачатковую школу, альбо мае заключэнне аб магчымасці распачаць школу, выдадзенае псіхалага-педагагічным кансультацыйным цэнтрам.

На першым этапе навучання заняткі ў асноўным праводзіць адзін настаўнік, які выконвае абавязкі педагога. Заняткі не дзеляцца на прадметы. На пасведчанні, замест т.зв. „падлік”, адбываецца апісальная ацэнка прагрэсу, актыўнасці, паводзінаў і прыхільнасці вучня. Акрамя абавязковых заняткаў школа можа арганізоўваць і пазакласныя мерапрыемствы, накіраваныя на развіццё талентаў вучняў,

а таксама на выраўноўванне магчымасцей. Дзеці, якія маюць патрэбу ў вывучэнні польскай мовы, якая не з'яўляецца іх роднай, змогуць наведваць дадатковыя заняткі польскай мовы - дзве гадзіны на тыдзень.

У IV - VIII класах, якія наведваюць вучні ва ўзросце 10-15 гадоў, навучанне дзеліцца на прадметы -

у адпаведнасці з рамкавай праграмай. Гэтыя заняткі даручаюцца настаўнікам - спецыялістам-прадметнікам. У кожным класе прызначаецца настаўнік, які выконвае абавязкі выхавальніка. Класны кіраўнік непасрэдна клапаціцца пра вучняў і кіруе даручаным яму класным калектывам.

На сайце Упраўлення адукацыі: www.edukacja.warszawa.pl, ва ўкладцы: Набор у школы і дзіцячыя сады даступны файл са спісам рэгіянальных пачатковых школ.

ПАДРЫХОЎЧЫЯ АДДЗЯЛЕННІ ДЛЯ СТУДЭНТАЎ, ЯКІЯ ПРЫЎЗДЖАЮЦЬ З-ЗА МЯЖЫ

Для студэнтаў, якія прыязджаюць з-за мяжы і падлягаюць абавязковаму навучанню, якія не ведаюць польскай мовы альбо ведаюць яе на ўзроўні, недастатковым для атрымання карысці ад навучання і патрабуюць адаптацыі навучальнага працэсу да сваіх адукацыйных патрэб, а таксама адаптацыі арганізацыйнай формы, якая падтрымлівае эфектыўнасць іх навучання - вядучы орган можа арганізаваць філіял падрыхтоўчы.

Студэнт, які мае цяжкасці з адаптацыяй, звязаныя з культурнымі адрозненнямі альбо зменаў адукацыйнага асяроддзя альбо парушэннямі моўнай камунікацыі, выкліканымі, у прыватнасці, крызісам альбо траўматычнымі сітуацыямі, можа быць прыняты на падрыхтоўчае аддзяленне.

Выкладанне на падрыхтоўчым аддзяленні вядзецца па вучэбных планах, якія рэалізуюцца ў школе, з адаптацыяй метадаў і форм іх рэалізацыі да індывідуальнага развіцця і адукацыйных патрэб і псіхафізічных здольнасцяў вучняў.

У Варшаве такія аддзелы працуюць у трох дзяржаўных пачатковых школах і адной сярэдняй школе:

- у пачатковай школе № 221 з інтэграцыйнымі філіяламі для іх. Барбары Браніславы Чарноўскай у Варшаве па адрасе вул. Аградова 42/44 (Воля),
- у пачатковай школе No 58 для іх. Тадэвуша Гайца ў Варшаве па адрасе вул. Мешка I 7 (Таргувэк),
- у пачатковай школе No 60 Лістападаўскага паўстання ў Варшаве на вул. Збараска 3 (Praga Południe),
- у XLV Ліцэй ім. Рамуальда Траўгута на вул. Міла 26 (Воля).

АКРАМЯ ТАГО:

У адпаведнасці з дзеючым заканадаўствам, дзеці і моладзь ва ўзросце да 18 гадоў, якія скончылі пачатковую школу, атрымліваюць адукацыю і апеку ў дзяржаўных дзіцячых садках і школах на ўмовах, прыдатных для грамадзян Польшчы.

Кожны замежны вучань, які не ведае польскай мовы альбо ведае яе на ўзроўні, недастатковым для атрымання адукацыі, мае права на 2 дадатковыя гадзіны бясплатнага навучання польскай мове. Замежнікі могуць таксама скарыстацца дадатковымі кампенсацыйнымі заняткамі па дадзеным прадмеце. Агульная колькасць дадатковых урокаў польскай мовы і кампенсацыйных заняткаў не можа перавышаць 5 гадзін у тыдзень.

Вучні, якія падлягаюць абавязковаму навучанню альбо адукацыі, калі не валодаюць польскай мовай альбо ведаюць яе на ўзроўні, недастатковым для атрымання адукацыі, маюць права на дапамогу асобе, якая валодае мовай краіны паходжання, якая працуе ў якасці памочніка настаўніка кіраўніком школы не больш за 12 месяцаў.

Пасля 15 гадоў вучань можа працягваць навучанне ў агульнаадукацыйных школах (агульнай сярэдняй школе, сярэдняй спецыяльнай школе, сярэдняй тэхнічнай школе, прамысловай школе першай ступені). Выпускнікі сярэдніх школ і тэхнікумаў могуць працягваць навучанне ў вышэйшай школе, а пасля здачы экзамену на атэстат сталасці маюць права падаць дакументы на паступленне ў ВНУ.

У Польшчы і, такім чынам, у Варшаве ёсць мноства магчымых формаў дзейнасці на выбар. Пачынаючы з самага простага - вы можаце прыняць рашэнне аб індывідуальным прадпрымальніцтве, грамадзянскім партнёрстве, праз партнёрства і заканчваючы кампаніямі з капіталам.

На практыцы прадпрымальнікі, якія толькі пачынаюць свае прыгоды з уласнага бізнэсу, часцей за ўсё выбіраюць адну з першых дзвюх формаў - індывідуальнае прадпрымальніцтва альбо грамадзянскае партнёрства. Прынцыпы іх дзеяння ўключаны ў Закон аб прадпрымальніках і Грамадзянскі кодэкс. Ёсць прычына, па якой яны служаць добрай прапановай для пачаткоўцаў - фармальнасці як пры наладжванні, так і пры паслядоўнай эксплуатацыі - адносна простыя, а выдаткі - нізкія. Адрозніваюць іх адзін ад аднаго ўладальнікі - ІП належыць аднаму, грамадзянскім партнёрствам кіруюць як мінімум два партнёры.

Іншыя формы дзейнасці - партнёрскія таварыствы, гэта значыць агульнае партнёрства, таварыства з абмежаванай адказнасцю, таварыства з абмежаванай адказнасцю і акцыянернае таварыства, і капітальныя кампаніі - акцыянерныя таварыствы і таварыствы з абмежаванай адказнасцю, маюць больш складаную структуру. Рэгламентуецца палажэннямі Кодэкса аб камерцыйных кампаніях і партнёрствах, яны патрабуюць выканання больш умоў пры іх стварэнні, часцей за ўсё вядзенне больш складанага ўліку і, хаця і не ўсіх, капіталу для пачатку.

Апісанне магчымых формаў вядзення бізнэсу можна атрымаць па спасылцы: www.biznes.gov.pl/pl/firma/zakladanie-firmy/chce-wiedziec-jak-zalozyc-wlasna-firme/zanim-zdecydujesz-sie-na-wlasna-firme/rodzaje-formy-prowadzenia-dzialalnosci.

ХТО МОЖА ДАПАМАГЧЫ ЧАЛАВЕКУ, ЗАЦІКАЎЛЕНАМУ Ў АДКРЫЦЦІ БІЗНЕСУ Ў ВАРШАВЕ?

Міністэрства развіцця зрабіла даступным на сайце www.biznes.gov.pl/pl/firma вэб-сайт, прызначаны для людзей, якія маюць намер пачаць і весці бізнес. Мэта партала - дапамагчы ў рэалізацыі пытанняў, звязаных са стварэннем і вядзеннем бізнэсу, і спрасціць фармальнасці, неабходныя для стварэння і вядзення бізнэсу. Уся інфармацыя даступная на польскай і англійскай мовах.

Падтрымку ў стварэнні бізнэсу можна атрымаць таксама ў муніцыпальным інкубатары - Centrum Przedsiębiorczości Smolna, размешчаным на варшаўскім Павіслю (вул. Smolna 4), які прапануе кансультацыйную і навучальную падтрымку ў галіне стварэння і вядзення бізнэсу. Дадатковая інфармацыя: www.firma.um.warszawa.pl.

Інфармацыя пра тое, як завяршыць працэс рэгістрацыі ў рэжыме анлайн, можна знайсці на <https://prod.ceidg.gov.pl/CEIDG.CMS.ENGINE/?D;9afde6cc-3bc3-4533-8d8b-1164d445bbef>.

ЛЕГАЛІЗАЦЫЯ ЗНАХОДЖАННЯ

Выдача віду на жыхарства ў Польшчы - задача цэнтральных улад, а не мясцовых органаў улады. Адпаведнымі ўстановамі па пытаннях, звязаных з легалізацыяй знаходжання, з'яўляюцца, у прыватнасці, Упраўленне па справах замежнікаў (напрыклад, працэдура атрымання міжнароднай абароны, звароты воргана першай інстанцыі) і Ваяводскае ўпраўленне (выдача картак часовага і пастаяннага пражывання, прызнанне грамадзянінам Польшчы). Больш падрабязна пра легалізацыю знаходжання: <https://udsc.gov.pl/>.

ПАРАДЫ - ЗАКЛЮЧЭННЕ ДАГАВОРАЎ:

Калі здымаеце кватэры ў арэнду - патрабуйце пісьмовага кантракту, тэкст і ўмовы якога вам зразумелыя. У выпадку праблем з несумленным працадаўцам заклікаем звярнуцца ў Нацыянальную інспекцыю працы.

ПАДАТАК АД ЗАРОБКАЎ ДЛЯ ФІЗІЧНЫХ АСОБ

Інфармацыя аб падаходным падатку з фізічных асоб у Польшчы (у тым ліку ў Варшаве) змешчана на сайце Міністэрства развіцця:
<https://www.biznes.gov.pl/pl/firma/podatki-i-ksiegowosc/chce-rozliczac-pit>.

